

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Ivo Pospíšila, soudce JUDr. Josefa Baxy a soudkyně JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobkyně: **TERMOMONT s. r. o.**, se sídlem Pernerova 691/42, Praha 8, zastoupena Mgr. Luděk Šrubařem, advokátem se sídlem Hanusova 1537/1, Praha 4, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 9. 2018, č. j. 39478/18/5200-11434-707700, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 2. 2021, č. j. 9 Af 34/2019-14,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně odeslala dne 6. 11. 2018 ve 22:32 elektronickou poštou na adresu podatelna@msoud.pha.justice.cz žalobu k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“). Žaloba byla opatřena uznávaným elektronickým podpisem. Dne 8. 8. 2019 požádala žalobkyně městský soud o sdělení spisové značky. K žádosti přiložila „printscreen“ odeslané e-mailové zprávy a „printscreen“ informace o elektronickém podpisu. Součástí žádosti byla také původní žaloba. Žalobkyně předpokládala, že pokud odeslala e-mailovou zprávu dne 6. 11. 2018 ve 22:32 hodin, byla zpráva doručena. Podle nálezu Ústavního soudu ze dne 20. 5. 2014, sp. zn. II. ÚS 2560/13, není pro zachování lhůty k podání žaloby rozhodné, kdy byla žaloba soudu doručena, ale naopak to, zda byla ve lhůtě odeslána. Datum a čas odeslání má žalobkyně

za prokázané. Městský soud na žádost reagoval sdělením ze dne 19. 8. 2020, č. j. Spr 2230/2019-18, že se podání ze dne 6. 11. 2018 v podatelně městského soudu nenachází.

[2] Městský soud žalobu odmítl. Uvedl, že § 40 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) vychází z koncepce, že podání musí být ke konci lhůty doručeno soudu. Lhůta je zachována, je-li podání předáno v poslední den lhůty soudu nebo mu zasláno prostřednictvím držitele poštovní licence, popřípadě zvláštní poštovní licence anebo předáno orgánu, který má povinnost podání doručit. Elektronická podatelna městského soudu však není ani jedním z těchto „orgánů“, nýbrž pouze technickým prostředkem, kterým dochází k přenosu elektronických zpráv městskému soudu. Výjimky uvedené v s. ř. s. se na žalobkyni nevztahují, neboť nepředala podání třetímu subjektu. Naopak sama využila veřejnou síť, coby technický prostředek. Elektronické podání zasláné e-mailem se stává doručeným v okamžiku, kdy se stane soudu dostupným, a ten současně neodpovídá za technické nesrovnalosti. Městský soud také provedl lustraci došlé pošty, v níž však žaloba nalezena nebyla, neboť dne 6. 11. 2018 mezi 22:25 a 22:36 nebylo doručeno žádné podání. Pokud žalobkyně předložila jako důkaz odeslání žaloby „printscreen“ z e-mailového klienta, ten podle městského soudu neplní funkci doručení a neprokazuje doručení na podatelnu soudu. Takovým důkazem může být pouze potvrzení o doručení na podatelnu, které by žalobkyně od soudu obdržela. Jestliže však žalobkyně takové potvrzení neobdržela, nemohla si být jista, že její podání bylo skutečně soudu doručeno. Žalobkyní odkazovaný nálezn Ústavního soudu na věc nedopadá, neboť se v něm Ústavní soud zabýval situací, kdy bylo e-mailové podání doručeno soudu několik desítek minut po uplynutí lhůty. V nynější věci žalobkyně žalobu nedoručila soudu vůbec.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadla rozsudek městského soudu kasační stížností, a to z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Namítla, že odeslání e-mailu má účinky zachování lhůty, a to podle nálezu Ústavního soudu ze dne 20. 5. 2014, sp. zn. II. ÚS 2560/13. Podle stěžovatelky z nálezu vyplývá, že pokud prokáže, že podání obsahující návrh na zahájení řízení odeslala, je takový návrh projednatelný i v případě, že nebyl doručen v úplné podobě. Stejně tak je lhůta zachována, i když je e-mailové podání doručeno po uplynutí lhůty. Není přijatelné, aby stěžovatelka nesla zvýšené riziko spojené s tím, že se rozhodla k podání využít moderní prostředky komunikace. Ostatně riziko nedoručení je v případě e-mailu stejné jako v případě odeslání prostřednictvím držitele poštovní licence. Městský soud nepřipustně rozlišuje mezi jednotlivými způsoby doručování písemností, což neodpovídá současnému technologickému vývoji. Jestliže stěžovatelka byla prostřednictvím „printscreenu“ schopna prokázat, že žalobu podala včas, není důvod ji věcně neprojednat. Navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil.

[4] Žalovaný se s ohledem na procesní charakter sporné otázky blíže nevyjádřil a navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil splnění zákonných podmínek řízení o kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná. Poté přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a dospěl k závěru, že **není** důvodná.

[6] Spornou otázkou je v dané věci to, zda má odeslání podání poslední den lhůty prostřednictvím e-mailové zprávy s uznávaným elektronickým podpisem účinky zachování lhůty ve smyslu § 40 odst. 4 s. ř. s. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že nikoliv a že výklad podaný městským soudem je správný, a tedy zákonný.

[7] Předně je třeba konstatovat, že odpovědnost za volbu formy podání byla na samotné stěžovatelce. V tomto případě se tedy plně uplatní zásada *vigilantibus iura scripta sunt* (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 8. 2006, č. j. 8 Afs 82/2006-68 a ze dne 17. 4. 2008, č. j. 5 Afs 1/2007-172). Pokud stěžovatelka namítá, že je třeba přijmout výklad, který více odpovídá moderním způsobům komunikace, nelze takové námitce přisvědčit. Jestliže zákon spojuje s určitou formou podání určité účinky, je plně na stěžovatelce, jakou formu využije. Podání žaloby prostřednictvím veřejné datové sítě je spojeno s povinností příjemce (veřejnoprávního původce) potvrdit přijetí elektronického podání. Městský soud tak správně uvedl, že stěžovatelka nemohla nabýt přesvědčení, že její podání bylo doručeno, pokud od městského soudu takové potvrzení o doručení neobdržela.

[8] Účelem lhůty je stanovení časového prostoru pro provedení určitého procesního úkonu, aby byly sníženy dopady nejistoty při uplatňování práv (nález Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2000, sp. zn. III. ÚS 545/99). Zachování lhůty je stát schopen garantovat pouze v případě služeb poskytovaných licencovanými subjekty, tedy držiteli poštovní licence či zvláštní poštovní licence. Zákon tak předpokládá, že držitel poštovní licence či zvláštní poštovní licence lze důvěřovat natolik, že doručení po uplynutí lhůty nemůže jít k tíži podatele. Stejně tak nelze účinky doručení spojovat s otázkou dojití podání do dispozice soudních osob, neboť to je otázkou vnitřní práce soudu. Tyto skutečnosti jsou tak mimo sféru vlivu podatele. Zákon však benefit zachování lhůty nespojuje s každou formou doručování, a to proto, že stát nemůže funkčnost decentralizovaných služeb garantovat, jako tomu je v případě licencovaného subjektu.

[9] V této souvislosti je třeba poukázat na to, že „garanci“ v případě centralizovaných (státních) informačních služeb – informačního systému datových schránek – dovodila judikatura, avšak ve specifických případech. Podání učiněné prostřednictvím informačního systému datových schránek je doručeno okamžikem dodání zprávy do datové schránky soudu. Lhůta je tak zachována, je-li podání doručeno během posledního dne této lhůty (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2010, č. j. 9 Afs 28/2010-79). Podle judikatury Ústavního soudu je však lhůta zachována, jestliže je podatel schopen prokázat dvě skutečnosti, a to odeslání podání (srov. nález ze dne 29. 3. 2012, č. j. II. ÚS 1911/11, č. 66/2012 Sb. ÚS) a také to, že k pozdnímu doručení došlo z důvodu technické či jiné chyby (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2019, č. j. 10 Ads 183/2018-54). Podle Ústavního soudu se účastník řízení „podle práva - a ‚právem‘ - spoléhá na to, že zákonem mu umožněný režim učinit procesní úkon zajistí, že důsledky jeho podání reálně nastanou, resp. že jeho procesní odpovědnost nebude spojována s ničím jiným než s tím, co je schopen reálně ovlivnit“. Účinky podání jsou zachovány též v případě pozdního doručení do ePodatelny soudu. Stěžovatelčina situace je však odlišná, neboť podání prokazatelně doručeno nebylo. V případě řešeném Ústavním soudem v nálezu sp. zn. II. ÚS 2560/13 bylo Nejvyššímu správnímu soudu doručeno doplnění kasační stížnosti přibližně 30 minut po uplynutí lhůty. Naopak v nálezu ze dne 29. 3. 2012, sp. zn. II. ÚS 1911/11, Ústavní soud řešil neúplné doručení námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu. Podle ustálené judikatury Ústavního i kasačního soudu je tak na podatel, aby podání odeslal včas a předešel tak riziku prodlevy při doručování. Tyto závěry se při absenci věrohodných tvrzení o závadě elektronického systému přitom uplatní i v případech, kdy podatel zmešká lhůtu o pouhou vteřinu (rozsudek kasačního soudu č. j. 10 Ads 183/2018-54).

[10] Je tak zřejmé, že citované závěry nelze na nynější věc použít, jak správně uvedl městský soud. Kasační soud také nesouhlasí s námitkou stěžovatelky, že doručování e-mailem

je „bezrizikové“. Naopak, podání se ve chvíli odeslání nachází na serveru poskytovatele elektronických poštovních služeb, z nějž „putuje“ přes další servery až na server poštovního klienta toho kterého soudu. Riziko tak spočívá především ve funkčnosti jednotlivých serverů, jejich vzájemných blokadách či filtrování (zařazení do nevyžádané pošty apod.). Je tak pravdou, že i v tomto případě je zpráva okamžikem odeslání mimo sféru vlivu podatele. Pokud však Ústavní soud konstatoval, že podatel nemůže být odpovědným za to, co nastane mimo sféru jeho vlivu, stejně tak ovšem nelze tuto odpovědnost paušálně a ve všech případech přenášet na stát. Je tak třeba rozlišovat mezi systémy, které provozuje nebo jejichž provoz garantuje stát, a dalšími komunikačními nástroji, jichž je stát pouhým uživatelem jako kdokoliv jiný.

[11] Pokud proto účastník řízení využije k odeslání návrhu na zahájení soudního řízení prostředky veřejných datových sítí, nemůže se spoléhat na jejich funkčnost a k prokázání dodržení lhůty nepostačuje důkaz, že podání ze svého zařízení (e-mailového klienta) odeslal. Jinak je tomu v případě informačního systému datových schránek, který je státem provozovaným systémem a podatel může očekávat, že systém bude funkční (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2019, č. j. 10 Ads 90/2019-31, č. 3910/2019 Sb. NSS). K obdobným závěrům lze dojít v případě aplikace ePodatelna, kterou provozuje Ministerstvo spravedlnosti. V těchto případech tedy odpovědnost za pozdní doručení nemůže nést podatel, pokud skutečně podání odeslal a prokáže, že k pozdnímu doručení došlo bez jeho přičinění. Taktéž komentářová literatura dovozuje, že při užití poštovního klienta využívajícího služby třetích stran (tzv. free server) může soud v případě neprokázání poruchy na přijímacím serveru učinit závěr, že podání bylo opožděné (JIRSA, J. *Občanský soudní řád: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019, komentář k § 57).

[12] Jakkoliv tedy Nejvyšší správní soud v obecné rovině sdílí přesvědčení stěžovatelky, že fungování společnosti a veřejné moci je stále více ovlivňováno informačními technologiemi, nelze její námitce přitakat. Městský soud neučinil nepřipustné rozdíly mezi jednotlivými druhy podání, neboť správně vysvětlil, že zákon různým způsobům doručování přiznává různé účinky. Judikatura Ústavního soudu pak reaguje na specifické situace, ve kterých však nebylo pochybností o doručení a sporný byl pouze rozsah či čas doručení, nikoliv zda bylo podání soudu vůbec doručeno. Stěžovatelka přitom nepoukázala na skutečnost, že by doručení bylo zmařeno poruchou či závadou na straně e-mailového serveru Ministerstva spravedlnosti (např. nedoručení v důsledku přeplněné schránky apod.). Nejvyšší správní soud proto závěrem ve shodě s městským soudem shrnuje, že „screenshot“ e-mailového klienta nemá tytéž účinky jako doručení v případě podání prostřednictvím informačního systému datových schránek. Doručení, na rozdíl od „screenshotu“, prokazuje podání písemnosti do systému a také její skutečné dodání. Podání zasláné z e-mailového serveru však po odeslání „žije vlastním životem“, jak již soud vysvětlil výše (bod 10). Pokud stěžovatelka nebyla schopna prokázat nikoliv pouze odeslání, ale rovněž i doručení původního podání ze dne 6. 11. 2018, pak nelze dospět k jinému závěru, než že žaloba byla podána až dne 8. 8. 2019, a tedy opožděně.

IV. Závěr a náklady řízení

[13] Na základě výše uvedeného dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a s ohledem na to ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[14] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka v řízení úspěch neměla, a proto jí nevzniklo právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který byl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, pak soud

náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu nevznikly žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. října 2021

JUDr. Ivo Pospíšil
předseda senátu